

Підходи до криміналістичної класифікації бойових граблів

Віталій Нікітюк,

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7937-7334>, e-mail: nikityuk_sha@ukr.net

Олександр Коломійцев,

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1932-1034>, e-mail: sashagun@ukr.net

Олександр Герман,

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6522-9381>, e-mail: herman30121966@gmail.com

Запропоновано криміналістичну класифікацію бойових граблів.

Ключові слова: бойові граблі; криміналістична класифікація; колюча дія; колючо-ріжуча дія.

Vitalii Nikitiuk, Oleksandr Kolomiitsev, Oleksandr Herman

This paper proposes a forensic classification of combat rakes.

Keywords: combat rakes, forensic classification, stinging action, prickly-cutting action.

Ратищна зброя використовувалась на всіх континентах впродовж тисячоліть. Її застосовували як під час великих баталій, так і для захисту оселі. Така зброя завжди була і є дуже різноманітною, а особливості її видів і використання залежать від територіальної належності і культури. Найбільш різноманітна і розповсюджена холодна ратищна зброя в Азії.

Одним із екзотичних видів холодної ратищної зброї, характерних для Азії, є бойові граблі.

Бойові граблі походять від сільськогосподарського знаряддя шляхом:

- подовження ратища для ураження супротивника на більших відстанях;
- укорочення ратища з метою мобільності носіння та зручності використання;
- заміни ратища на телескопічне для зручності переміщення;
- установа гарди для захисту кисті руки;
- установа додаткових рукояток для зручності використання в бою;
- заміною звичайних зубців на гостро заточені металеві для посилення уражаючих властивостей граблів;
- розташуванням зубців у різних площинах для можливості нанесення вражаючих ударів під різними кутами;
- установа додаткових уражаючих елементів для використання граблів як комбінованої зброї;
- установа металевих смуг на ратищі з метою запобігання його перерубування;
- установа шипів у верхній частині ратища для унеможливлення перехоплення рукою.

Зазначені зміни значно підвищували бойові властивості граблів і одночасно зменшували їх робочу ефективність у сільському господарстві.

Чинна методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих із нею виробів передбачає визначення належності об'єкта досліджень до категорії холодної зброї за сукупністю таких загальних криміналістичних ознак:

- призначення для ураження цілі (наявність елементів певного виду, форми та розміру; спосіб з'єднання елементів);
- придатність для неодноразового ураження цілі [1].

Ці ознаки повністю підходять до сучасних граблів та новоробів, виготовлених за типом відомих старовинних зразків певного призначення.

Що ж до старовинних граблів, то, згідно з їх цільовим призначенням, бойові граблі, які були на озброєнні як окремих воїнів, так і війська, доцільно визначати як такі, що належать до категорії холодної зброї, а господарсько-побутові, зокрема й ті, що інколи використовувалися як зброя, — не кваліфікувати як холодну зброю. Але важливим критерієм є визначення придатності для використання за цільовим призначенням на момент дослідження, що пояснюється значним терміном зберігання, який може нараховувати сотні, а то й тисячі років, у результаті чого ратище, як правило, знищується повністю, а бойова частина — частково.

Варто зазначити, що в додатках зазначеної методики взагалі не розглянуто як класифікацію ратищної зброї, так і приклади її дослідження.

Тому з метою удосконалення чинної методики криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих із нею виробів, нами запропоновано класифікацію бойових граблів.

На підставі проведених досліджень наукових праць [2, 3] та експертного досвіду сформовано ознаки криміналістичної класифікації бойових грабелів, до яких авторами було віднесено:

- вид бойових граблів;
- спосіб дії граблів;
- вражаючі бойові елементи;
- спосіб кріплення хребта або лапи до ратища;
- матеріал виготовлення ратища, хребта та вражаючих елементів;
- довжина ратища;
- час виготовлення граблів.

За *видом* бойові граблі бувають:

- ба;
- буа коа;
- гвоздильні граблі;
- дзьоте;
- динба;
- сінобі-кумаде;
- мітре;
- пайба (па, пайбаму);
- цукубо (ягара могоара);
- чжу.

За *способом дії*:

- колюча — граблі, призначені для нанесення колючих ушкоджень;
- колючо-ріжуча — граблі, призначені для нанесення колючих та ріжучих ушкоджень.

Уражаючі елементи бойових граблів:

- зубці;
- гаки;
- ножоподібні елементи;

- кинджалоподібні елементи;
- списоподібні елементи.

За *способом кріплення хребта або лапи до ратища*:

- всадні;
- насадні;
- мотузкові;
- за допомогою кріпильних елементів;
- комбіновані.

За *матеріалом виготовлення ратища, хребта та вражаючих елементів*:

- дерев'яні;
- сталеві.

За *довжиною ратища бойових граблів*:

- короткоратищні (до 500 мм);
- середньоратищні (500—1000 мм);
- довгоратищні (понад 1000 мм).

За *часом виготовлення*:

- старовинні (понад 100 років);
- сучасні (менше 100 років).

Отже, запропонована класифікація бойових граблів дасть змогу розв'язувати діагностичні завдання щодо визначення типів, видів, конструкції та призначення об'єкта дослідження.

Перелік джерел посилання

1. Методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів : зі зм. і доп. Київ, 2014. 72 с.
2. Авдєєва Г. К., Дьяченко О. Ф., Рябухіна В. О. Українсько-російський словник спеціальних термінів криміналістичної експертизи холодної зброї. Харків, 2008. 208 с.
3. Mol Serge. Classic Weaponry of Japan: Special Weapons and Tactics of the Martial Arts. Tokyo; New York; London: Kodansha International, 2003. 160 p.

Особливості лінгвістичного дослідження письмового мовлення

Тетяна Ніколайчук,

Дніпропетровський НДІСЕ, м. Дніпро, Україна, ORCID: <http://orcid.org/0009-0007-1973-3385>,
e-mail: dniprondise@ukr.net

Альона Біла,

Дніпропетровський НДІСЕ, м. Дніпро, Україна, ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-8271-8539>,
e-mail: dniprondise@ukr.net

Розглянуто особливості лінгвістичного дослідження письмового мовлення та види лінгвістичної експертизи, нормативно-правові акти й міжвідомчі нормативно-правові акти, якими врегульовано призначення та проведення судової експертизи.

Ключові слова: судово-експертна діяльність, лінгвістична експертиза мовлення, семантико-текстуальна (лінгвістична) експертиза, авторознавча експертиза, психолого-лінгвістична експертиза, усне мовлення, письмові тексти.